

Yttrande

2024-04-12

Fi2024/00067

fi.remissvar@regeringskansliet.se

joanna.hedqvist@regeringskansliet.se

PM avseende Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning

Finansdepartementet har gett Sveriges Offentliga Inköpare (SOI) möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss avseende anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning och framför med anledning därav följande.

Om SOI

SOI är en medlemsorganisation vars ändamål är att aktivt verka för utveckling och effektivisering av den offentliga upphandlingen och hela inköpsprocessen. Detta sker bland annat genom att stödja medlemmarnas kompetensutveckling, bilda opinion, delta i debatter och remissyttranden. Viktiga inslag för att nå föreningens mål är engagemang och medverkan i lokala, regionala och nationella nätverk samt genom dialog och samverkan med berörda myndigheter och branschorganisationer. SOI medverkar till att offentliga medel används på ett effektivt sätt. I dagsläget har SOI ungefär 1500 medlemmar som arbetar praktiskt med den offentliga affären.

Sammanfattning

SOI tillstyrker förslaget att IPI-förordningen behöver synliggöras i lagstiftningen.

SOI avstyrker däremot förslaget att detta ska göras genom en generell skrivning. SOI anser inte att promemorian har utrett hur en generell skrivning skulle påverka lagstiftningen. Vidare anser SOI också att en generell skrivning leder till en stor osäkerhet, otydlighet och brist på transparens kring vilka bestämmelser som avses. SOI befarar också att en generell skrivning skulle kunna äventyra rättssäkerheten.

SOI anser inte att en generell skrivning på något sätt kommer underlätta för upphandlande myndigheter. Är målsättningen att underlätta och göra regelverket mer lättillgängligt och lättanvänt måste en tydligare skrivning införas där det också framgår hur de unionsrättsliga bestämmelserna påverkar.

I slutet av remissen har därför SOI lagt in ett förslag på hur detta skulle kunna uppnås, ett förslag som SOI anser borde utredas. Förslaget innebär att ett tillägg borde införas genom en bilaga till lagstiftningen där samtliga unionsrättsliga bestämmelser som påverkar upphandling tydliggörs.

Remissvar

4.1 Det behövs vissa anpassningar med anledning av IPI-förordningen

SOI tillstyrker förslaget kring att IPI-förordningen behöver synliggöras i lagstiftningen. SOI instämmer i att anpassningar behöver göras för att IPI-förordningen ska kunna tillämpas fullt ut och att det blir tydligt när IPI-förordningen påverkar och medför särregleringar. Vidare delar SOI också bedömningen som görs i promemorian att anpassningar behöver göras för att säkerställa att det finns ett rättsligt skydd för ekonomiska aktörer. Likaså tillstyrker SOI att det i upphandlingslagstiftningen behöver tydliggöras att Konkurrensverkets tillsyn även omfattar IPI förordningen.

SOI anser att det är viktigt att det blir tydligt vilka regleringar som påverkar offentlig upphandling och att detta synliggörs på ett pedagogiskt och transparent sätt vilket underlättar tillämpningen av lagstiftningen.

4.2 Anpassningarna bör vara generella

SOI avstyrker förslaget att de anpassningar som ska göras bör utformas på ett generellt sätt för att omfatta även andra unionsrättsliga bestämmelser om upphandling.

Inledningsvis vill SOI påpeka att detta är en promemoria framtagen för att lämna förslag på anpassningar som kan behöva göras i upphandlingslagarna med anledning av IPI-förordningen. Anpassningen som nu är föreslagen innebär istället ett förslag på hur anpassningar ska göras till ”*samtliga unionsrättsliga bestämmelser om upphandling*”. Redan här tycker SOI att promemorian har tagit ett felsteg i sitt förslag och gått utanför den tilltänkta ramen för förslaget.

Den föreslagna allmänna skrivningen kommer träffa ett okänt antal unionsrättsliga bestämmelser, vissa är förvisso identifierade i promemorian. Om en så allomfattande skrivning ska införas anser SOI att det behövs en betydligt mer omfattande utredning för att synliggöra vilka unionsrättsliga bestämmelser som faktiskt innefattas i begreppet, samt vilken påverkan detta får. Att lägga in en generell och så pass allomfattande skrivning utan att göra en mer omfattande konsekvensanalys anser SOI riskerar rättssäkerheten.

Promemorian anger att unionsrättsliga bestämmelser både kan komplettera och i vissa fall avvika från det som upphandlingslagarna anger. I nästa stycke i promemorian anges också att varje gång det tillkommer bestämmelser kan det finnas behov av anpassningar i den nationella lagstiftningen. Genom att införa en generell skrivning ser SOI en risk för att det kan uppstå en stor oklarhet kring vad som gäller om den allmänna skrivningen är införd, men där det nationella regelverket ännu ej är anpassat efter en ny eller uppdaterad unionsrättslig bestämmelse. Likaså anser SOI att rättssäkerheten riskeras eftersom någon analys inte görs.

Att en generell skrivning kring att det finns unionsrättsliga bestämmelser som kan påverka upphandling skulle göra det *tydligt* för den som ska tillämpa bestämmelserna vid en upphandling anser SOI är direkt felaktigt. För att det ska bli tydligt krävs en annan skrivning med betydligt bättre transparens kring vad som faktiskt innefattas i skrivningen. (Se mer nedan under rubriken SOI:s förslag)

Bristen på transparens som SOI bedömer att en generell skrivning skulle leda till anser SOI väger tyngre än argumentet att förändringar måste göras mer ofta på grund av att det sker förändringar i de unionsrättsliga bestämmelserna.

En generell skrivning ligger inte heller i linje med att upphandlingslagstiftningen ska bli enklare och tydligare. Istället införs en betydligt större osäkerhet kring vilka regler som faktiskt avses.

SOI instämmer däremot i att det alternativ som utredningen lägger fram på sidan 23, där ett förtydligande i anslutning till respektive paragraf, inte är något bra alternativ. SOI instämmer i åsikten att det skulle leda till en mer svårtillgänglig lagstiftning. SOI anser att fler förslag borde ha övervägts och presenterats i promemorian.

4.3 Det ska införas upplysningsbestämmelser

Som angett ovan så är SOI positiv till att ett förtydligande behövs vad gäller IPI-förordningen och utan någon form av förtydligande så finns det risk för att IPI-förordningen inte kan tillämpas fullt ut i Sverige.

Däremot håller SOI inte med om att det finns risk för att tillämpliga regelverk förbises och framförallt inte att ett generellt förtydligande skulle *”underlätta för upphandlande myndigheter och enheter och andra som tillämpar upphandlingslagarna”*.

Att en generell skrivning skulle förtydliga att det finns bestämmelser som kan påverka upphandlingar och lagens tillämpningsområde är inte tydligt och inte heller kommer en sådan skrivning underlätta vid tillämpningen av upphandlingslagarna. Att det finns flera olika regelverk som kan påverka upphandlingar och dess genomförande är inte något nytt, detta är något som upphandlande myndigheter och enheter redan idag tar hänsyn till i sitt arbete, varje dag. Att en generell skrivning skulle ge dem ytterligare vägledning tror inte SOI är en väg framåt. Det blir snarare en otydlig reglering som är svår att förhålla sig till och som minskar transparensen i lagstiftningen. En generell reglering anser inte SOI ger den förtydligande effekt som promemorian anger, istället anser SOI att en generell reglering kommer ge rakt motsatt effekt och göra lagstiftningen mer otydlig.

Till skillnad från promemorian anser SOI att en generell skrivning skulle göra att upphandlingslagarna blir ännu mer otillgängliga och förlorar i transparens.

SOI:s förslag

I brist på ytterligare utredning och förslag i promemorian har SOI tagit fram ett möjligt alternativt tillvägagångssätt för att göra lagstiftningen tydligare kring att det kan finnas unionsrättsliga regleringar som påverkar lagstiftningen, men framförallt *hur* dessa också kan påverka.

I linje med vad som är angivet ovan anser SOI inte att ett förtydligande ska ske vid varje paragraf, men att det finns unionsrättsliga regler som kan påverka och hur de påverkar behöver synliggöras. Detta skulle kunna göras genom att exempelvis lägga till ytterligare en bilaga till lagarna där samtliga rättsakter som kan påverka upphandlingar synliggörs och eventuellt också vilka paragrafer som berörs. Eftersom det nu är IPI-förordningens påverkan på lagstiftningen som remitteras är SOI:s förslag att börja med den förordningen. På så sätt

kan en ordentlig och grundlig genomgång göras, och det kan därmed också förtydligas vilka paragrafer som faktiskt berörs utan att detta görs i direkt anslutning till själva paragrafen. En generell skrivning likt den som är föreslagen i promemorian skulle kunna införas i lagarna, men måste då kompletteras med en hänvisning till denna nya bilaga där det förtydligas vilka rättsakter som avses och eventuellt också vilka paragrafer som också är berörda.

Att ett förtydligande inte skulle införas direkt i lagstiftningen utan istället i en bilaga anser SOI är en pragmatisk kompromiss för att inte göra lagstiftningen allt för svårläst men samtidigt på ett tydligt och transparent sätt synliggöra att och hur unionsrättsliga bestämmelser påverkar.

Oavsett vilket tillvägagångssätt som slutligen kommer att tillämpas måste det ses i skenet av hur många upphandlingar som faktiskt påverkas av unionsrättsliga bestämmelser. SOI:s uppfattning är att av samtliga upphandlingar som genomförs i Sverige under ett år, är det enbart en bråkdel av dessa som kommer träffas av regleringar enligt IPI-förordningen. Detta gör att ett allt för stort ingrepp i lagarna inte är motiverat. Det innebär dock inte att en generell och högst oklar reglering är ett klokt tillvägagångssätt.

SOI emotser ett nytt förslag kring hur IPI-förordningen ska förtydligas i nationell lagstiftning. Enligt SOI torde det finnas tid till att göra en ny och mer grundlig genomgång hur IPI-förordningen bättre kan synliggöras. Såvitt SOI har förstått så har kommissionen ännu inte påbörjat något förslag eller granskning kring en begränsningsåtgärd mot tredje land.

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 4 pages before this page

Dokumentet inneholder 4 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 4 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 4 sider før denne side

Detta dokument innehåller 4 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende